

การวิเคราะห์ระเบียบบรรณานุกรมในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

Analysis of Bibliographic Records in the integrated library system

กชพร ศรีพรรณ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

kochaporn.s@cmu.ac.th

ที่มาและความสำคัญ

- ▶ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท
- ▶ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ทำหน้าที่จัดหมวดหมู่ จัดระบบ และทำรายการข้อมูลทางบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศให้แก่ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน/ศูนย์ รวม 20 แห่ง

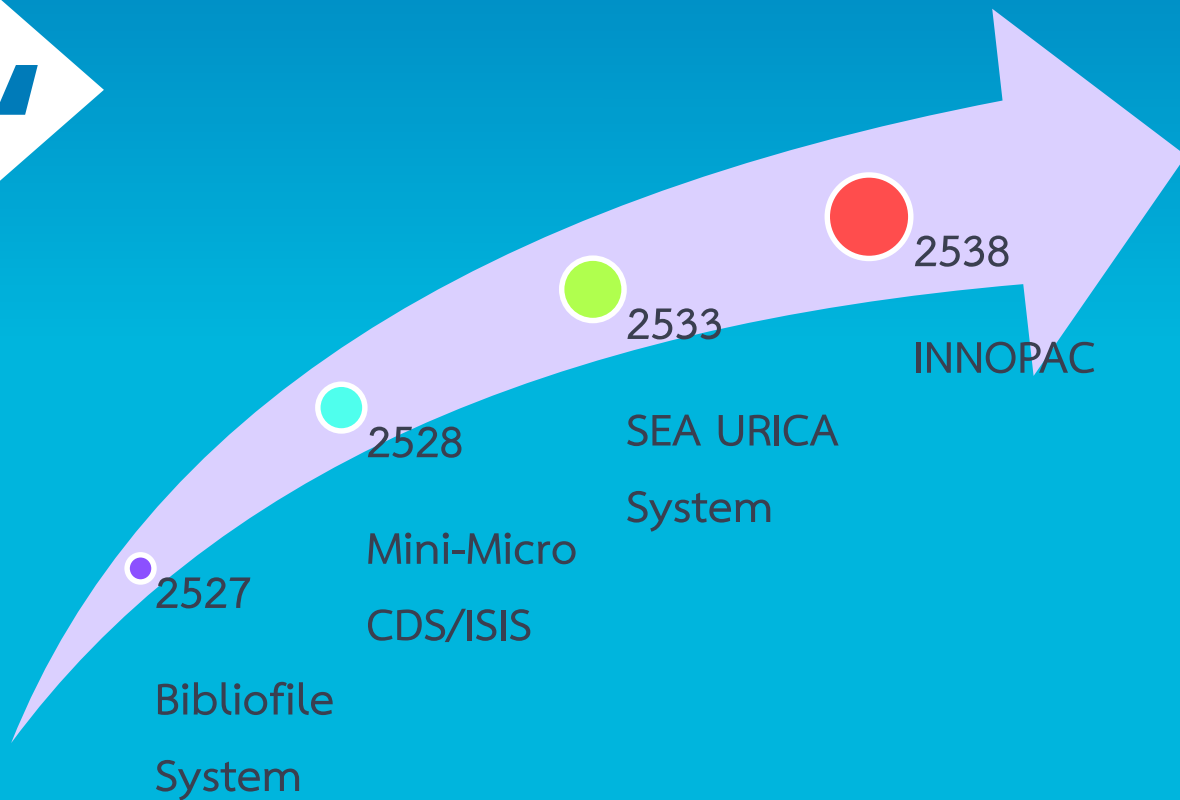

ที่มาและความสำคัญ

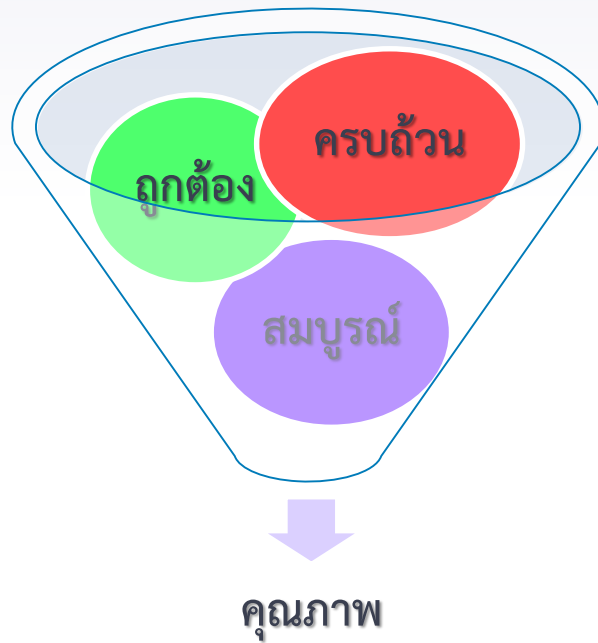
- ▶ การทำรายการ (Cataloging) เป็นหน้าที่หลักของงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศในการสร้างระเบียบบรรณานุกรม และระเบียบฉบับใน Cataloging Module
- ▶ เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศที่เรียกว่าฐานข้อมูลรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (CMUL OPAC)

การใช้งานระบบห้องสมุดอัตโนมัติของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การแสดงผลข้อมูลระเบียบงานุกรมทรัพยากรสารสนเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาการทำรายการทะเบียนบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศ
2. เพื่อนำผลการวิเคราะห์ทะเบียนบรรณานุกรมไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการวิจัยไปใช้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ

ประชากร

ระเบียบบรรณานุกรมหนังสือ
ที่ทำรายการตั้งแต่วันที่
2 ก.พ. 38 –30 ก.ย. 60
จำนวน 495,257 ระเบียบ

กลุ่มตัวอย่าง

ระเบียบบรรณานุกรม 381
ระเบียบ

เครื่องมือ

แบบบันทึกการตรวจสอบระเบียบ
บรรณานุกรมตามมาตรฐานการทำ
รายการรูปแบบ MARC21
ประยุกต์มาจาก CAT-ASSESS
tool ของแซพแมน

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวม

ระเบียนบรรณานุกรมจากฐานข้อมูล CMUL OPAC โดยแยกตามปีที่สร้างระเบียน (Date create) ในฐานข้อมูล ตั้งแต่ปี 2538 – 2560

ตรวจสอบ

การทำรายการในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

- โครงสร้างระเบียนตามรูปแบบ MARC21
- การทำรายการ การสะกดคำ มาตรฐานการลงรายการ การเว้นวรรค

บันทึก

ข้อมูลที่ตรวจสอบลงในแบบบันทึก การตรวจสอบระเบียนบรรณานุกรม

▲ เขตข้อมูลความยาวคงที่ (Fixed Length Field)

▲ เขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (Variable length field)

เขตข้อมูล (field)

เขตข้อมูล

พื้นที่ที่แบ่งไว้สำหรับเก็บข้อมูลทางบรรณานุกรมของทรัพยากรสารสนเทศเป็น ส่วนๆ ตามที่กำหนดไว้ในโปรแกรมฐานข้อมูล

เขตข้อมูลความยาวคงที่ (Fixed Length Field)

ข้อมูลที่ลงเป็นรหัส เป็นข้อมูลที่ชัดเจน กระทัดรัด ช่วยให้คอมพิวเตอร์รู้จัก และค้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

เขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (Variable length field)

เขตข้อมูลที่เป็นรายละเอียดทางบรรณานุกรมเป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ของระเบียน ข้อมูลที่บันทึกเป็นข้อความ สามารถใส่ข้อมูลได้ไม่จำกัด

เขตข้อมูลความยาวคงที่

b16196697 **Last Updated: 28-10-2019** **Created: 04-06-2019** **Revisions: 5**

LANG	eng English	CAT DATE	27-06-2019	BCODE3	-
SKIP	0	BIB LVL	m MONOGRAPH	COUNTRY	enk England
LOCATION	fedbk Education	MAT TYPE	o ORIGINAL REC		

MARC Leader	REC LENGTH	#####	REC STAT	n	REC TYPE	a
	BIB LEVEL	m	ARC CTRL		CHAR ENC	
	IND CNT	2	SFLD CNT	2	BASE ADDRESS	#####
	ENC LEVEL		CAT FORM	a	LINKED REC	
	LEN FIELD	4	LEN START	5	LEN IMPL	0
	UNDEFINE	0				

o y y	001	19001624				
	003	cmu				
	008		Date Ent	190604	Dat Type	s
			Date Two		Country	enk
			Illustr2		Illustr3	
			Audience		FormItem	
			Content2		Content3	
			Govt Pub		Conf Pub	0
			Index	0	Undefine	
			Biog		Language	eng
			Cat Srce	d	Modified	
					Date One	2018
					Illustr1	a
					Illustr4	

เขตข้อมูลความยาวไม่คงที่

o	001	19001624
y	003	cmu
y	008	190604s2018 enka 000 0 eng d
i	020	9781786301703
c	082 0 0	658.4038 bE71K 2018
a	100 1	Ermine, Jean-Louis
t	245 1 0	Knowledge management : bthe creative loop / cJean-Louis Ermine
e	250	1st ed.
p	260	London, UK : bISTE, Wiley, cc2018
r	300	xiii, 220 p. : bill.
s	490 1	Innovation, entrepreneurship, management series. Innovation and technology set ; vv. 5
n	504	Includes bibliographical references and index
d	650 0	Knowledge management
s	830 0	Innovation, entrepreneurship, management series. Innovation and technology set ; vv. 5
y	996	qcs06/19

TAG 245	ชื่อเรื่อง				1			ตก e หลังคำ ว่า Knowledge	ระบุข้อผิดพลาด การ วันที่ cat date ผิด
TAG 245	ส่วนความ รับผิดชอบ	1							
TAG 246	ชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน								
TAG 250	ครั้งที่พิมพ์								
TAG 260	พิมพ์ลักษณะ	1							
TAG 300	ลักษณะทาง กายภาพ	1							
TAG 440	ชื่อชุด								
TAG 500	หมายเหตุ					1		ไม่ได้เว้นวรรค หลัง of	
TAG 502	หมายเหตุ- วิทยานิพนธ์								
TAG 110	ผู้แต่งนิติ	TAG 250	ครั้งที่พิมพ์	1					
TAG 111	การประทุ	TAG 260	พิมพ์ลักษณะ	1					
TAG 130	ชื่อเรื่องแบบ	TAG 300	ลักษณะทางกายภาพ						
TAG 245	ชื่อเรื่อง	TAG 440	ชื่อชุด						
TAG 245	ส่วนความริ	TAG 500	หมายเหตุ						
TAG 246	ชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน	TAG 502	หมายเหตุ-วิทยานิพนธ์						
TAG 250	ครั้งที่พิมพ์	TAG 504	หมายเหตุ-บรรณานุกรม						
TAG 260	พิมพ์ลักษณะ	TAG 505	หมายเหตุที่เป็นสารบัญ					1	ตกตัว สระอา หลังคำว่า หา

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำผลการวิจัยไปใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความถี่และร้อยละ

การนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยไปใช้ในการ

ปรับปรุงกระบวนการ

ตรวจสอบคุณภาพการทำ

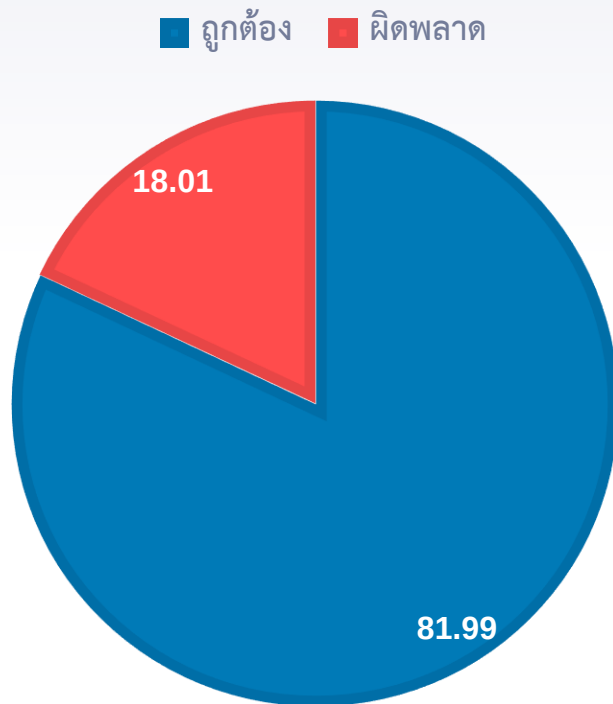
รายการทรัพยากรสารสนเทศ

สรุปและอภิปรายผล

การทำรายการเขตข้อมูลความยาวคงที่ (Fixed length field)

การทำรายการเขตข้อมูลความยาวคงที่ (Fixed length field)

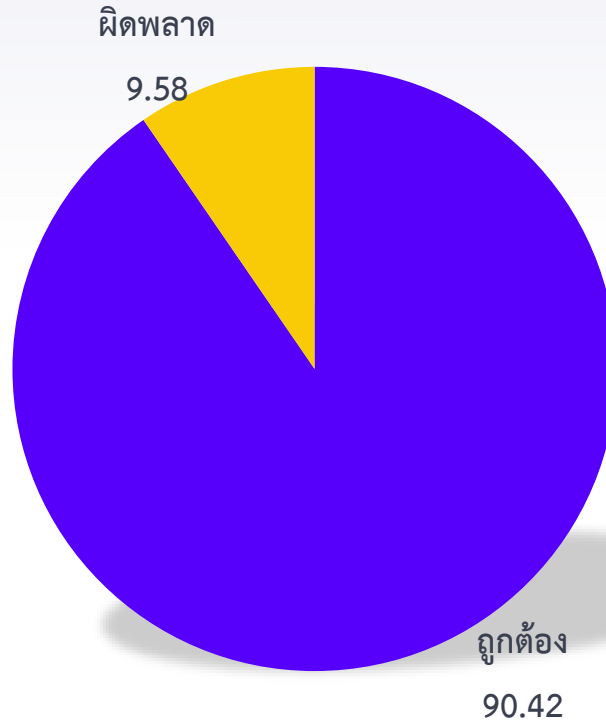
😊.....การทำรายการมีความถูกต้อง/ยอมรับได้

เขตข้อมูลอักขระที่ไม่ต้องการ (SKIP) ระดับบรรณานุกรม (BIB LVL) ผู้สร้างระเบียบ (BCODE3) ร้อยละ 94.20 รองลงมาคือ เขตข้อมูลสถานที่จัดเก็บ (LOCATION) ร้อยละ 94.0 และ สถานที่พิมพ์ (COUNTRY) ร้อยละ 93.7

😞.....การทำรายการตำแหน่งผิดพลาด

เขตข้อมูลส่วนข้อมูล (TAG 008) ร้อยละ 53.90 รองลงมา เขตข้อมูลวันที่วิเคราะห์เลขหมู่ (CAT DATE) เขตข้อมูลประเภทของระเบียบ (MAT TYPE) ร้อยละ 48.30

การทำรายการเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (Variable length field)

การทำรายการเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (Variable length field)

😊.....การทำรายการมีความถูกต้อง/ยอมรับได้

TAG 082 เลขหมู่ DEWEY ร้อยละ 87.40 รองลงมา TAG 020 เลข ISBN ร้อยละ 85.00 และ TAG 245 ส่วนความรับผิดชอบร้อยละ 83.70

😞.....การทำรายการตำแหน่งผิดพลาด

TAG 245 ชื่อเรื่อง ร้อยละ 18.30 รองลงมา TAG 246 ชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน ร้อยละ 12.50 TAG 260 พิมพ์ลักษณ์ ร้อยละ 12.60 และ TAG 300 ลักษณะทางกายภาพ ร้อยละ 9.10 ตามลำดับ

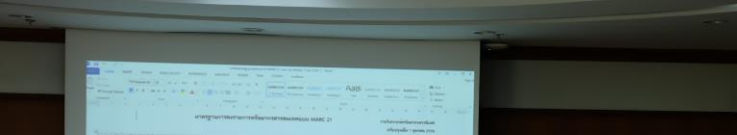
ผลจากการวิเคราะห์

ผลจากการวิเคราะห์ระเบียนบรรณานุกรมตามมาตรฐานการทำรายการรูปแบบ MARC21 พบว่า
การทำรายการเขตข้อมูลความยาวคงที่ และเขตเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ ส่วนใหญ่มีความถูกต้อง
ยอมรับได้ ซึ่งมากกว่า อัตราความผิดพลาด ในภาพรวม

ซึ่งในข้อผิดพลาดไม่ว่าจะเป็นการทำรายการ Indicator Subfield การพิมพ์ผิด การเว้นระยะ การ
ทำรายการไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ เป็นสิ่งที่จะต้องนำปรับปรุงแก้ไข และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใช้
ปฏิบัติงานให้สามารถลงรายการได้ถูกต้อง ครบถ้วน และตรงตามมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้
สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสืบค้น การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและตรงตามความ
ต้องการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

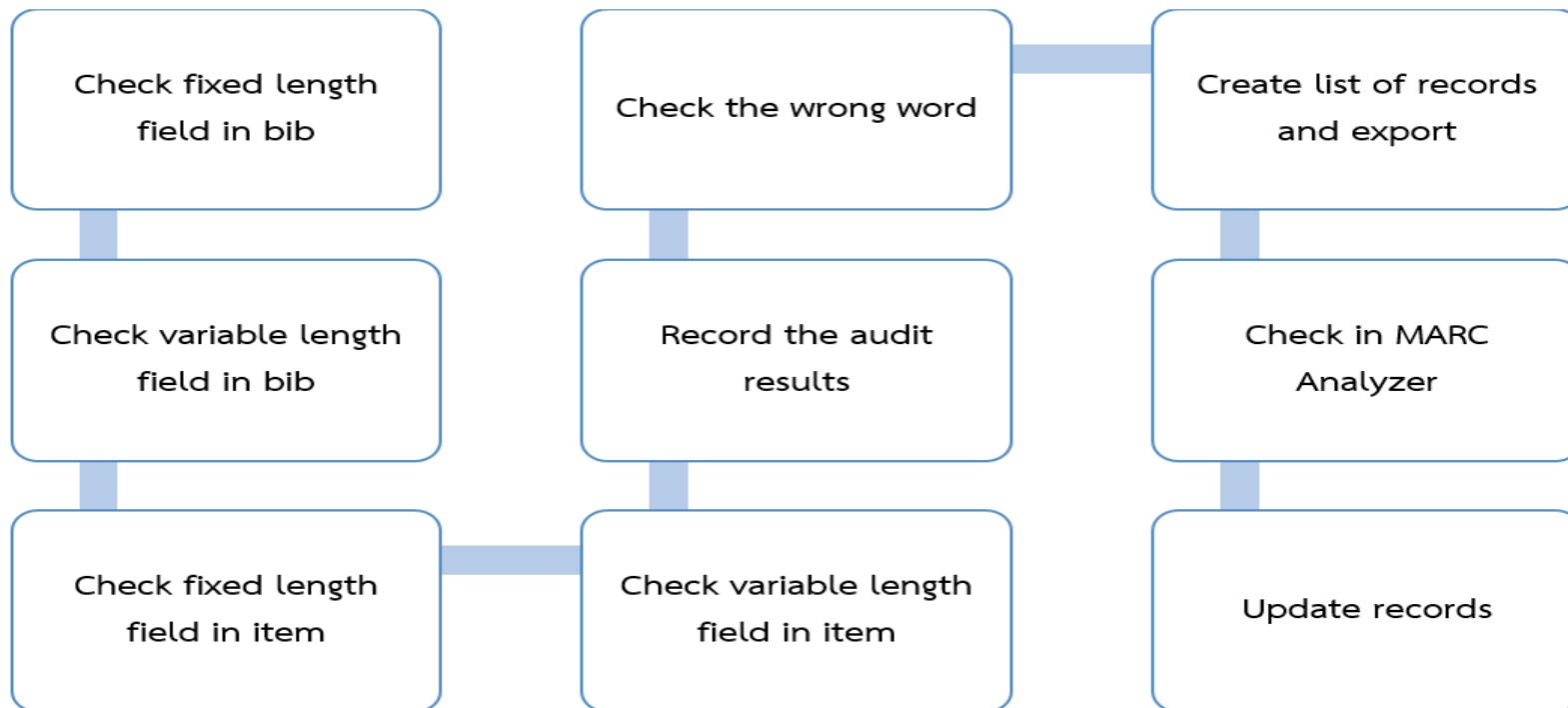
- ▶ ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของรายการระเบียบข้อมูลบรรณานุกรม และระเบียบฉบับ อย่างต่อเนื่อง
- ▶ ควรจัดทำแนวปฏิบัติหรือคู่มือการทำงานที่ชัดเจน และปรับปรุงให้มีความทันสมัย
- ▶ ควรปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ปรับปรุงกระบวนการ

กระบวนการควบคุมคุณภาพการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ

การนำไปใช้ประโยชน์

ประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ

1. ผู้ใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการ
2. ผู้ใช้บริการสามารถนำรายการทางบรรณานุกรมไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

การนำไปใช้ประโยชน์

ประโยชน์ต่อสำนักหอสมุด

1. สำนักหอสมุดได้ทบทวนแนวปฏิบัติและวิธีการในการทำรายการระเบียบนทรัพยากรสารสนเทศ
2. สำนักหอสมุดได้ปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่โดยให้มีการควบคุมคุณภาพกระบวนการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ

THANKS!

Any questions?

You can find me at:

- ▶ kochaporn Sriphan
- ▶ kochaporn.s@cmu.ac.th

